

Zaaknummer : 01027357
Ons Kenmerk : ODH484177
Datum : 16-11-2022

Beschikking

Wet natuurbescherming - Soortenbescherming

Onderwerp

Op 25 maart 2022 hebben wij een aanvraag om ontheffing geregistreerd als bedoeld in artikel 3.3 eerste lid, en artikel 3.8, eerste lid van de Wet natuurbescherming. De aanvraag heeft betrekking op het uitvoeren van renovatiewerkzaamheden aan de Chirurgijnstraat 2 tot en met 14, Gildenweg 83 tot en met 119, Gruttershof 2 tot en met 26, Rietdekkerstraat 2 tot en met 22 en Schilderstraat 2 tot en met 13 te Gorinchem en wordt aangevraagd namens Stichting Poort6. De aanvraag betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen of wegnemen van nesten of rustplaatsen van de huismus en gierzwaluw, het opzettelijk verstoren van de huismus, gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis alsmede het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis. Ontheffing wordt gevraagd voor het overtreden van de verbodsbepalingen zoals genoemd in:

- Artikel 3.1, tweede lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen of wegnemen van nesten of rustplaatsen van de huismus (*Passer domesticus*) en de gierzwaluw (*Apus apus*);
- Artikel 3.1, vierde lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de huismus (*Passer domesticus*);
- artikel 3.5, tweede lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*);
- artikel 3.5, vierde lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*).

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode 1 oktober 2022 tot en met 31 december 2023.

Besluit

Wij besluiten:

- I. de aangevraagde ontheffing te verlenen aan Stichting Poort6;
- II. de voorschriften 1 tot en met 15 te verbinden aan deze ontheffing;
- III. de aanvraag en de aanvullende documenten van 21 oktober 2022 onderdeel te laten zijn van deze ontheffing;

IV. dat deze ontheffing geldig is vanaf bekendmaking van dit besluit tot en met 31 december 2024.

Ondertekening

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
voor dezen,

ing. L. Hopman
Hoofd Toetsing & Vergunningverlening Milieu
van de Omgevingsdienst Haaglanden

Rechtsmiddelen

Voor de mogelijkheid rechtsmiddelen aan te wenden tegen deze beschikking wijzen wij op de desbetreffende tekst in het begeleidende schrijven.

VOORSCHRIFTEN

Algemene voorschriften

- 1 De ontheffinghouder dient:
 - a de start van de werkzaamheden te melden (startmelding);
 - b het ecologisch werkprotocol op te sturen bij de startmelding van de werkzaamheden;
 - c relevante wijzigingen in de uitvoering uiterlijk één week van tevoren te melden. Het betreft wijzigingen die van invloed kunnen zijn op de effectbeoordeling van de aanvraag en/of de uitvoering van de voorgestelde mitigerende en/of compenserende maatregelen;
 - d de beëindiging van de werkzaamheden uiterlijk één week van tevoren te melden.

Voorgaande meldingen dienen gericht te worden aan de Unit Groen Bodem en Opsporing van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, Postbus 550, 3300 AN te Dordrecht, telefoonnummer 078-7708585, e-mailadres meldingwnb@ozhz.nl onder vermelding van 'flora en fauna'. Meldingen mogen schriftelijk of digitaal worden gedaan.

- 2 De ontheffinghouder is ervoor verantwoordelijk dat zijn personeel of derden welke betrokken zijn bij de uitvoering van het project, op de hoogte zijn van de voorschriften in deze ontheffing en de maatregelen in het rapport 'Activiteitenplan soortenbescherming Complex 406 Gorinchem' van 21 januari 2022 en de aanvullende informatie van 21 oktober 2022. Hiervoor dient een ecologisch werkprotocol te worden opgesteld en op de locatie aanwezig te zijn. In het ecologisch werkprotocol dient in ieder geval het volgende te worden opgenomen:
 - a de voorwaarden zoals opgenomen in deze ontheffing;
 - b aanduiding van de locatie van het plangebied;
 - c de uit te voeren werkzaamheden;
 - d de periode waarin de werkzaamheden uitgevoerd worden;
 - e de mitigerende en compenserende maatregelen;
 - f de momenten waarop ecologische begeleiding ingeschakeld wordt.
 - g het bijhouden van een logboek van de ecologische begeleiding.
- 3 Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing, het ecologisch werkprotocol en een logboek van de ecologische begeleiding (i.c. controle, vrijgave werkzaamheden) op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren. De genoemde documenten mogen langs de elektronische weg, leesbaar worden getoond.
- 4 De werkzaamheden dienen ecologisch begeleid te worden door een deskundige¹ op het gebied van de huismus, gierzwaluw, gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis.

¹ Onder een deskundige wordt verstaan:

- Hij/zij heeft een afgeronde hbo- of universitaire opleiding, met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie.
- Hij/zij heeft een afgeronde mbo-opleiding, met als zwaartepunt de flora en fauna, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten.
- Hij/zij is werkzaam voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau dat is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus;
- Hij/zij is als ecooloog of adviseur/specialist ecologie werkzaam voor een (semi)overheidsinstantie zoals het Ministerie van Economische Zaken, het Ministerie van Defensie, Rijkswaterstaat, het Rijksvastgoedbedrijf, provincies, waterschappen, hoogheemraadschappen, gemeenten, omgevingsdiensten en drinkwaterbedrijven.
- Hij/zij zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van de soortenbescherming en is werkzaam of aangesloten bij de volgende Nederlandse organisaties: Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied.
- Hij/zij zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van de monitoring en/of bescherming van desbetreffende beschermde soorten.

- 5 De ontheffinghouder dient, met in achtneming van de voorschriften in deze ontheffing, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in hoofdstuk 4 van het rapport 'Activiteitenplan soortenbescherming Complex 406 Gorinchem' van 21 januari 2022 en de aanvullende informatie van 21 oktober 2022.
- 6 Indien een of meerdere in voorschrift 5 bedoelde maatregelen onverhoopt niet uitvoerbaar zijn, dienen hiervoor minimaal gelijkwaardige maatregelen voor wat betreft de functionaliteit en effectiviteit te worden getroffen.
- 7 Tijdig, uiterlijk één maand, voordat de in voorschrift 6 bedoelde maatregelen wordt uitgevoerd, dient deze ter goedkeuring aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid te worden voorgelegd.
- 8 De details over de plaatsing, de types en het onderhoud van de voorzieningen dienen te worden gemeld via het registratieformulier verblijfsvoorzieningen op <https://eloket.odh.nl/verblijfsvoorzieningen>. Deze meldingen dienen te worden gedaan:
 - a voor tijdelijke voorzieningen: uiterlijk twee weken na het verzenden van deze ontheffing;
 - b voor permanente voorzieningen: uiterlijk één week voor het plaatsen van de permanente voorzieningen.

Specifieke voorschriften

- 9 Zowel de tijdelijke als de permanente voorzieningen moeten functioneel zijn gedurende de periode waarvoor deze worden ingezet. Dit houdt in dat de voorzieningen minimaal één keer per jaar gecontroleerd dienen te worden op functionaliteit en dat – indien nodig – de functionaliteit van de voorziening op zo korte mogelijke termijn weer hersteld wordt. Het controleren op functionaliteit dient uitgevoerd te worden door een ecologisch deskundige buiten de kwetsbare periode van de soorten. Bovendien moeten de tijdelijke voorzieningen zich te allen tijde buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden bevinden.
- 10 De tijdelijke voorzieningen mogen pas verwijderd worden wanneer de gewenningsperiode voor elke nest- of verblijfplaats in acht is genomen en de permanente voorzieningen functioneel zijn. De verwijdering dient begeleid te worden door een ecologisch deskundige op het gebied van de soorten (vs. 4). Indien blijkt dat de tijdelijke voorziening in gebruik is genomen, mag deze uitsluitend verwijderd worden buiten de kwetsbare periode van de soort en nadat door de ecologisch deskundige is vastgesteld dat de voorziening uit eigen beweging is verlaten.

Huismus

- 11 Het ongeschikt maken van de huismusnests dient verricht te worden buiten het broedseizoen van de huismus, die loopt van 1 maart tot en met 31 augustus, en buiten koude perioden (gedefinieerd als perioden met gedurende drie tot vijf dagen aanhoudende (nacht)vorst). Indien sprake is van late broedsels dient ook de maand september te worden ontzien. Zulks ter beoordeling van de ecologisch deskundige. Het ongeschikt maken dient te worden uitgevoerd door middel van het plaatsen van weringborstels of rondschuim, mits geen gebruik gemaakt wordt van plakranden. Daarnaast dienen de nestplaatsen vóórdat deze worden afgesloten te worden gecontroleerd door de ecologisch deskundige op aanwezigheid van de huismus middels het lichten van dakpannen of vergelijkbaar zodat geen individuen opgesloten raken. Indien er nesten in gebruik zijn dient het ongeschikt maken plaats te vinden nadat de betreffende exemplaren van de huismus de nestlocatie uit eigen beweging hebben verlaten. De genoemde maatregelen dienen te worden getroffen conform de richtlijnen uit het meest recent geldende Kennisdocument Huismus (BIJ12).
- 12 In de permanente situatie dienen minimaal 26 permanente inbouwkasten van het type HMP2 van Unitura of NK NU 06 van Vivara Pro (of vergelijkbaar) gerealiseerd te worden.
- 13 Alle werkzaamheden die betrekking hebben op het essentieel functioneel leefgebied van de huismus dienen door een ecologisch deskundige te worden opgenomen in het logboek (vs. 2).

Gierzwaluw

- 14 In de permanente situatie dient tenminste één permanente alternatieve nestplaats aan de kopse kant op dezelfde oriëntatie als de huidige verblijfplaats van de gierzwaluw aan de Chirurgijnstraat 14 én Gruttershof 2 te worden gerealiseerd.

Gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis

- 15 Het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen dient te worden uitgevoerd in de actieve periode van de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis die loopt van 15 april tot en met 15 oktober en onder begeleiding van de ecologisch deskundige (vs. 4). Indien klimatologische omstandigheden het toelaten, kan het ongeschikt maken ook worden uitgevoerd van 15 tot en met 31 oktober. Om vleermuizen redelijkerwijs de mogelijkheid te geven om de verblijfplaats te verlaten voordat met de werkzaamheden wordt gestart, dienen voorzieningen zoals exclusion flaps gedurende minimaal vijf aaneengesloten dagen te worden ingezet. De weersomstandigheden dienen op deze dagen gunstig te zijn (minimaal 8 graden en een windkracht van minder dan 5 Bft) en deze dienen door de ecologisch deskundige te worden opgenomen in het logboek (vs. 2). Het gebruik van purschuim, glaswol, netten of doek als methode voor het ongeschikt maken van de openingen, bebouwing of verblijf- en nestplaatsen is niet toegestaan. Na het ongeschikt maken, en voorafgaand aan de werkzaamheden, dient een controlebezoek te worden uitgevoerd door de ecologisch deskundige met behulp van een batdetector om de aanwezigheid van vleermuizen in de bebouwing uit te sluiten, alvorens het plangebied wordt vrijgegeven.

AANWIJZINGEN VOOR GEBRUIK

- Voor alle soorten - beschermd én onbeschermd - geldt de zorgplicht ex artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming. Op grond hiervan dient zoveel als redelijkerwijs mogelijk is schade aan deze soorten te worden voorkomen.
- Gedurende de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met het broedseizoen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd in het kader van de Wet natuurbescherming. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.
- Als de ontheffinghouder de onderhoudsverplichting wenst over te dragen aan een derde dan moet de ontheffinghouder zorgdragen voor het contractueel vastleggen daarvan.

OVERWEGINGEN

Aanleiding

Op 25 maart 2022 hebben wij een aanvraag om ontheffing geregistreerd als bedoeld in artikel 3.3 eerste lid, en artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb). De aanvraag heeft betrekking op het uitvoeren van renovatiewerkzaamheden aan de Chirurgijnstraat 2 tot en met 14, Gildenweg 83 tot en met 119, Gruttershof 2 tot en met 26, Rietdekkerstraat 2 tot en met 22 en Schilderstraat 2 tot en met 13 te Gorinchem en wordt aangevraagd namens Stichting Poort6. De aanvraag betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen of wegnemen van nesten of rustplaatsen van de huismus en gierzwaluw, het opzettelijk verstoren van de huismus, gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis alsmede het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis. Ontheffing wordt gevraagd voor het overtreden van de verbodsbepalingen zoals genoemd in:

- Artikel 3.1, tweede lid, van de Wnb voor wat betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen of wegnemen van nesten of rustplaatsen van de huismus (*Passer domesticus*) en de gierzwaluw (*Apus apus*);
- Artikel 3.1, vierde lid, van de Wnb voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de huismus (*Passer domesticus*);
- artikel 3.5, tweede lid, van de Wnb voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*);
- artikel 3.5, vierde lid, van de Wnb voor wat betreft het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*).

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode 1 oktober 2022 tot en met 31 december 2023.

Bij de aanvraag zijn de volgende, voor dit besluit relevante, documenten toegevoegd:

- Activiteitenplan soortenbescherming Complex 406 Gorinchem, 20212050/rap01, ATKB, 21 januari 2022;
- Quicksan notitie Wnb, (Poort6) van stadsecoloog [REDACTED], 24 november 2020;
- Rapportage van het Soortgericht onderzoek Gorinchem – Complex 406, Breur Ecologie & Onderzoek, SO20074v01, 29 oktober 2021;
- Aanvullende informatie ontheffingsaanvraag met zaaknummer ODH260050, ATKB, 20212050/brf01, 14 maart 2022;
- Bijlage 1 Woningen gelegen aan de Gildenweg e.o. te Gorinchem Onderzoek metselwerkgevels, Nebest B.V., 43216 r01v02, 26 november 2021;
- Bijlage 2 Dak inspectie Rapport, New Circle, 200009 tot en met 200013, 4 november 2020;
- Bijlage 3 Dak inspectie Rapport, New Circle, 200012, 4 november 2020;
- Bijlage 4 Vochtonderzoek 57 woningen aan de Gildeweg te Gorinchem, Cauberg-Huygen, 20040990-22, 1 juli 2004;
- Bijlage 5 Thermografisch onderzoek, AB klimaatbeheersing, 2020-10704, 17 maart 2020;
- Bijlage 6 Uitrol Warmtenet Gorinchem, HVC energie en hergebruik.

Procedure

Titel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht en artikel 5.1 van de Wnb zijn toegepast op deze beschikking.

Doordat de aangeleverde gegevens onvolledig waren, is op 21 oktober 2022 verzocht om aanvullende gegevens.

Op 21 oktober 2022 hebben wij de volgende aanvullende informatie ontvangen:

- Aanvullende informatie ontheffingsaanvraag met zaaknummer ODH484175, ATKB, 21 oktober 2022.

Verlenging

Met toepassing van artikel 5.1, tweede lid, van de Wnb hebben wij op 4 april 2022 de termijn voor de afhandeling van de aanvraag met zeven weken verlengd.

Bevoegd gezag

De handeling wordt verricht binnen de provincie Zuid-Holland. Gelet op de bepalingen in artikel 1.3 van de Wnb zijn wij bevoegd gezag voor de beoordeling van de aanvraag.

Toetsingskader en grondslag beschikking

De aanvraag is getoetst aan de artikelen 3.1, 3.3, 3.5 en 3.8 van de Wnb en de Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland.

De huismus en gierzwaluw zijn van nature in Nederland in het wild levende vogels en beschermd op grond van artikel 1 van de Vogelrichtlijn.

Op grond van artikel 3.1, tweede lid en vierde lid, van de Wnb is het verboden:

- nesten, rustplaatsen en eieren van de huismus en gierzwaluw te beschadigen, te vernielen of weg te nemen;
- de huismus en gierzwaluw opzettelijk te verstoren.

De gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis zijn van nature in Nederland in het wild levende dieren van soorten genoemd in bijlage IV, onderdeel a bij de Habitatrichtlijn. De ruige dwergvleermuis is tevens opgenomen in bijlage II bij het Verdrag van Bern.

Op grond van artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de Wnb is het verboden:

- de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis opzettelijk te verstoren;
- voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis te beschadigen of te vernielen.

Op grond van artikel 3.3, vierde lid en artikel 3.8, vijfde lid, van de Wnb wordt een ontheffing slechts verleend indien:

- er geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- de ontheffing nodig is omdat één van de belangen genoemd in artikel 3.3, vierde lid, aanhef en onder b, en artikel 3.8, vijfde lid, aanhef onder b, van de Wnb aan de orde is; en
- de maatregelen niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding respectievelijk er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Beoordeling

Aanvraag

Stichting Poort6 is voornemens om de woningen aan de Chirurgijnstraat 2 tot en met 14, Gildenweg 83 tot en met 119, Gruttershof 2 tot en met 26, Rietdekkerstraat 2 tot en met 22 en Schilderstraat 2 tot en met 13 te Gorinchem te

renoveren.

De aanvraag heeft betrekking op de volgende werkzaamheden:

- het vervangen van het voegwerk en het reinigen en hydrofoberen van de gevels en het metselwerk;
- het vervangen van de luifels, de dakpannen van de woningen en dakbedekking van de bergingen en garages;
- het vervangen van de riolering, de hemelwaterafvoeren en goten;
- het aansluiten op het warmtenet en verwijderen gasaansluiting en CV-ketel;
- het na-isoleren van de spouwmuren;
- het plaatsen van zonnepanelen;
- het installeren van nieuwe LED verlichting in de achterpaden;
- het aanbrengen van nieuwe ventilatiesystemen bij circa vijf woningen;
- het uitvoeren van graafwerkzaamheden in tuinen in verband met de aansluiting van het warmtenet.

De renovatiewerkzaamheden starten in het najaar van 2022 en na ontheffingverlening. Naar verwachting zijn de renovatiewerkzaamheden afgerond in het eerste kwartaal van 2023. In verband met mogelijke uitloop van de werkzaamheden is een langere ontheffingperiode aangehouden.

Overtreding verbodsbepaling(en)

Om te bepalen of er sprake is van overtreding van de Wnb heeft in 2021 nader onderzoek plaatsgevonden naar de aanwezigheid van de huismus, gierzwaluw, gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis binnen het plangebied. Het onderzoek naar huismus en gierzwaluw is uitgevoerd conform het Kennisdocument Huismus en het Kennisdocument Gierzwaluw (BIJ12, 2017). Voor wat betreft de ruige dwergvleermuis is het vleermuisonderzoek conform het Vleermuisprotocol (2021) uitgevoerd. Het vleermuisonderzoek is, voor wat betreft de gewone dwergvleermuis, niet geheel uitgevoerd conform het Vleermuisprotocol (2021). Er is geen onderzoek gedaan naar de aanwezigheid van massawinterverblijfplaatsen. Het plangebied is echter niet geschikt als massawinterverblijfplaats, de woningen zijn beperkt in hoogte en hebben geen beschikbare spouw. Daarmee is voldoende aannemelijk gemaakt dat de functies van het plangebied voor de huismus, gierzwaluw, gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis in kaart zijn gebracht. Hiermee zijn wij van mening dat de onderzoeksinspanning voldoende is geweest.

Huisumus

De huismus is in het plangebied aangetroffen. In het dakvlak onder de dakpannen van de Schilderstraat 1, 3, 5 en 9, de Gruttershof 2 en 26, de Gildenweg 83, 91 en de Rietdekkerstraat 14 en 22 te Gorinchem, zijn in totaal dertien nestplaatsen aangetroffen. De huismussen hebben toegang tot het dakvlak via de dakgoot en via kieren onder overhangende dakpannen aan de kopse geveldelen. Met de geplande werkzaamheden gaan deze nestplaatsen verloren en worden de verbodsbepalingen zoals bedoeld in artikel 3.1, tweede lid, en mogelijk vierde lid, van de Wnb overtreden.

Alle groenstructuren en tuinen in het plangebied zijn (potentieel) essentieel leefgebied voor de huismus. Uitsluitend wanneer het noodzakelijk is voor de uitvoering van de werkzaamheden of het verkrijgen van toegang tot de woningen wordt het aanwezige groen gesnoeid. Dit gebeurt onder begeleiding van een ecologisch deskundige met kennis van de huismus. Indien in een uitzonderlijk geval een struik of boom gerooid dient te worden, wordt deze na afloop van de werkzaamheden direct vervangen door vergelijkbaar groen. In het plangebied als geheel blijft ten alle tijden voldoende functioneel groen beschikbaar voor de huismus. Door het tijdelijk verdwijnen van een klein deel van de groenstructuren wordt geen negatief effect op het leefgebied verwacht, omdat in de omgeving voldoende groenstructuren beschikbaar blijven. Alle werkzaamheden die betrekking hebben op het essentieel functioneel leefgebied van de huismus dienen door een ecologisch deskundige te worden opgenomen in het logboek (vs. 2, sub g). Dit hebben wij opgenomen in voorschrift 13. Hiermee blijft in het plangebied als geheel te allen tijde voldoende functioneel groen beschikbaar voor het aangetroffen aantal huismussen.

Gierzwaluw

De gierzwaluw is in het plangebied aangetroffen. In het dakvlak van de Chirurgijnstraat 14 en Gruttershof 2 te Gorinchem zijn in totaal twee nestplaatsen aangetroffen. De gierzwaluwen hebben toegang tot het dakvlak via kieren onder de overhangende dakpannen aan de kopse geveldelen. Met de geplande werkzaamheden gaan deze twee nestplaatsen verloren en wordt de verbodsbepaling zoals bedoeld in artikel 3.1, tweede lid, en mogelijk vierde lid, van de Wnb overtreden.

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is in het plangebied aangetroffen. In de open stootvoeg van de schoorsteen van de Schilderstraat 11 te Gorinchem is één zomerverblijfplaats aanwezig. Er is een paarterritorium waargenomen in het plangebied. De gewone dwergvleermuis markeert een territorium door tijdens de vlucht een baltsroep te laten horen. Aangezien het paarterritorium zich grotendeels binnen de begrenzing van het plangebied bevindt, wordt zekerheidshalve er vanuit gegaan dat de paarverblijfplaats zich binnen het plangebied bevindt. De exacte locatie is onbekend. Van zomer- en paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis mag er redelijkerwijs vanuit worden gegaan dat deze ook in gebruik zijn gedurende milde winters door één of enkele individuen als winterverblijfplaats. Met de geplande werkzaamheden gaan deze verblijfplaatsen verloren en worden individuen opzettelijk verstoord. Hiermee worden de verbodsbepalingen zoals bedoeld in artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de Wnb overtreden.

Ruige dwergvleermuis

De ruige dwergvleermuis is in het plangebied aangetroffen. In de kopse gevel van Rietdekkerstraat 2 te Gorinchem is één paarverblijfplaats aanwezig. Met de geplande werkzaamheden gaat deze verblijfplaats verloren en worden individuen opzettelijk verstoord. Hiermee worden de verbodsbepalingen zoals bedoeld in artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de Wnb overtreden.

Voorgestelde maatregelen

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de huismus, gierzwaluw, gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis tot een minimum te beperken, worden maatregelen voorgesteld zoals beschreven in het rapport 'Activiteitenplan soortenbescherming Complex 406 Gorinchem' van 21 januari 2022 en de aanvullende informatie die is verkregen op 21 oktober 2022. Deze maatregelen zien onder andere op het ongeschikt maken van de bebouwing in de minst kwetsbare periode van de soorten en het treffen van compenserende en mitigerende maatregelen. De werkzaamheden worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecooloog met kennis van de huismus, gierzwaluw, gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis.

Staat van instandhouding

Huisumus

Als gevolg van de renovatiewerkzaamheden gaan dertien nestplaatsen en mogelijk functioneel leefgebied van de huismus verloren. In de periode van 1 januari 2022 tot en met 15 februari 2022 zijn 26 tijdelijke nestkasten van het type NK MU 08 gerealiseerd aan de gevels van:

- Barbierstraat 360, geclusterd per vier;
- Gerard van Lomstraat 299, geclusterd per drie;
- Gildenweg 1, één kast;
- Hoepmakerstraat 1, 9, 27, per adres één kast
- Hoepmakerstraat 46, geclusterd per twee;
- Schrijnwerkerstraat 2, geclusterd per twee;
- Wijkoperstraat 329, 333, 351, per adres één kast;
- Wijkoperstraat 337, geclusterd per twee;
- Zwartververstraat 1 en 3, per adres één kast;

- Zwartververstraat 2 en 46, geclusterd per twee.

In de permanente situatie worden 38 inbouwkasten gerealiseerd van het type IB GZ 03 (of vergelijkbaar). Om onderlinge concurrentie om nestplaatsen tussen de huismus en gierzwaluw te voorkomen en variatie aan te bieden dienen minimaal 26 van de 38 permanente inbouwkasten van het type HMP2 van Unitura of NK NU 06 van Vivara Pro (of vergelijkbaar) gerealiseerd te worden. Dit is opgenomen in voorschrift 12. De inbouwkasten worden gerealiseerd in de gevels van:

- Schilderstraat 1 tot en met 13 (oneven), in totaal veertien inbouwkasten;
- Gruttershof 26, geclusterd per vier;
- Gildenweg 83, 91 en 105, geclusterd per vier;
- Rietdekkerstraat 14 en 22, geclusterd per vier.

De genoemde maatregelen worden getroffen conform de richtlijnen uit het meest recent geldende Kennisdocument Huismus (BIJ12). Hiermee worden er gedurende en na de werkzaamheden voldoende uitwijkmogelijkheden aangeboden ter compensatie voor hetgeen dat verloren gaat.

Buiten de broedperiode, welke loopt van 1 maart tot en met 31 augustus, en buiten koude perioden (gedefinieerd als perioden met gedurende drie tot vijf dagen aanhoudende (nacht)vorst), worden de nesten ongeschikt gemaakt om te voorkomen dat er huismussen aanwezig zijn in het gebouw ten tijde van de uitvoering van de werkzaamheden. Dit wordt uitgevoerd door het afdichten van geschikte invliegopeningen met weringborstels en door ventilatiepannen te vervangen met normale dakpannen. Vervolgens wordt voor de aanvang van de werkzaamheden de afwezigheid van huismussen gecontroleerd door een ecologisch deskundige op het gebied van de huismus. Daarmee wordt voorkomen dat individuen worden verwond of gedood. Dit hebben wij opgenomen in voorschrift 11. De genoemde maatregelen worden getroffen conform de richtlijnen uit het Kennisdocument Huismus (BIJ12, 2017).

De huismus komt verspreid voor in de directe omgeving van het plangebied en op grotere schaal binnen Gorinchem. Door de voorgenomen maatregelen en de beperkte omvang van het effect is het aannemelijk dat de huismus in de directe omgeving aanwezig blijft.

Gierzwaluw

Als gevolg van de renovatiewerkzaamheden gaan twee nestplaatsen van de gierzwaluw verloren. Omdat de werkzaamheden geheel zullen plaatsvinden binnen de periode waarin de gierzwaluw niet in Nederland aanwezig is, worden geen tijdelijke compenserende maatregelen getroffen. De nestplaatsen worden om diezelfde reden ook niet ongeschikt gemaakt. In de permanente situatie worden als volgt twaalf inbouwvoorzieningen gerealiseerd van het type IB GZ 03 (of vergelijkbaar) in de gevels van:

- Gildenweg 107 en 119, geclusterd per vier;
- Gruttershof 2, geclusterd per vier.

De huidige verblijfplaatsen bevinden zich in het dakvlak aan de kopse geveldelen op de Chirurgijnstraat 14 en Gruttershof 2. Omdat de gierzwaluw zeer honkvast is (Kennisdocument gierzwaluw, BIJ12 (2017)) dient tenminste één (van de twaalf te plaatsen voorzieningen) permanente alternatieve nestplaats aan de kopse kant op dezelfde oriëntatie als de huidige verblijfplaats aan de Chirurgijnstraat 14 en Gruttershof 2 te worden gerealiseerd. Dit hebben wij opgenomen in voorschrift 14. De genoemde maatregelen worden getroffen conform de richtlijnen uit het meest recent geldende Kennisdocument Gierzwaluw (BIJ12). Hiermee worden er na de werkzaamheden voldoende uitwijkmogelijkheden aangeboden ter compensatie voor hetgeen dat verloren gaat.

De gierzwaluw komt verspreid voor in de directe omgeving van het plangebied. Op basis van het aantal overvliegende gierzwaluwen bestaat de populatie rond het plangebied uit circa vijf broedparen, waarvan er twee zich binnen het plangebied bevinden. De gierzwaluw komt naar verwachting op grotere schaal voor in Gorinchem. Door de voorgenomen maatregelen en is het aannemelijk dat de gierzwaluw in de directe omgeving aanwezig blijft.

Gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis

Als gevolg van de renovatiewerkzaamheden gaan één zomerverblijfplaats en één paarverblijfplaats, tevens milde winterverblijfplaats, van de gewone dwergvleermuis en één paarverblijfplaats, tevens milde winterverblijfplaats, van de ruige dwergvleermuis verloren. In de periode van 1 januari 2022 tot en met 15 februari 2022 zijn twaalf tijdelijke vleermuiskasten van het type NK MU 08 gerealiseerd aan de gevels van:

- Gildenweg 8, 24 en 40 geclusterd per twee;
- Hoepmakerstraat 22 en 30;
- Schrijnwerkstraat 22 en 30;
- Zwartververstraat 22 en 30.

In de permanente situatie worden in totaal 27 vleermuisinbouwkasten van het type IB VL 05 (of vergelijkbaar) in de gevels van de woningen gerealiseerd. Deze worden gerealiseerd in de gevels van:

- Chirurgijnstraat 2 en 14, geclusterd per drie;
- Schilderstraat 1 en 13, geclusterd per drie;
- Gruttershof 16 en 18, geclusterd per drie;
- Rietdekkerstraat 2 en 16, geclusterd per drie;
- Gildenweg 89, geclusterd per drie.

De genoemde maatregelen worden getroffen conform de richtlijnen uit het meest recent geldende Kennisdocument Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis (BIJ12). Hiermee worden er gedurende en na de werkzaamheden voldoende uitwijkmogelijkheden aangeboden voor de gewone dwergvleermuis.

In de actieve periode, welke loopt van 15 april tot en met 15 oktober, worden de verblijfplaatsen ongeschikt gemaakt om te voorkomen dat er vleermuizen aanwezig zijn in de woningen ten tijde van de uitvoering van de werkzaamheden. Indien klimatologische omstandigheden het toelaten, kan het ongeschikt maken ook worden uitgevoerd van 15 tot en met 31 oktober. Dit wordt uitgevoerd door het plaatsen van exclusion flaps gedurende minimaal vijf aaneengesloten dagen. De weersomstandigheden dienen op deze dagen gunstig te zijn (minimaal 8 graden en een windkracht van minder dan 5 Bft). Dit hebben wij opgenomen in voorschrift 15. Een ecologisch deskundige begeleidt het ongeschikt maken en controleert op de functionaliteit van de exclusion flaps. Indien deze niet goed zijn aangebracht, wordt dit aangepast of opnieuw gedaan. Vervolgens wordt na de wachttijd gecontroleerd of vleermuizen daadwerkelijk afwezig zijn in de bebouwing. Daarmee wordt voorkomen dat er dieren kunnen worden verwond of gedood. De genoemde maatregelen worden getroffen conform de richtlijnen uit het meest recent geldende Kennisdocument Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis (BIJ12).

De gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis zijn in het plangebied en de directe omgeving tijdens het soortgericht onderzoek met meerdere tegelijk waargenomen. In het plangebied verbleef tijdens de inventarisaties één ruige dwergvleermuis, waar in de directe omgeving veertien paarverblijfplaatsen van ruige dwergvleermuis zijn aangetroffen. Het is daarmee aannemelijk dat de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis in de directe omgeving van het plangebied en op grotere schaal binnen Gorinchem voorkomen. Door de voorgenoemde maatregelen en de beperkte omvang van het effect is het aannemelijk dat de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis in de directe omgeving aanwezig blijven.

Concluderend

Op grond van het vorenstaande zijn wij van mening dat de maatregelen, met inachtneming van de voorschriften, voldoende zijn om negatieve effecten te voorkomen dan wel tot een minimum te beperken en dat de renovatiewerkzaamheden niet leiden tot verslechtering van de instandhouding van de huismus, gierzwaluw, gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis.

Ecologisch werkprotocol

De start van de werkzaamheden dient gemeld te worden bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. De werkzaamheden en de wijze waarop de maatregelen worden uitgevoerd dienen in een ecologisch werkprotocol te

worden opgenomen. Dit protocol dient bij het melden van de start van de werkzaamheden meegestuurd te worden. Voorts dient het protocol op de locatie aanwezig te zijn. Hierdoor weten ook de uitvoerders op welke wijze de werkzaamheden zorgvuldig moeten worden uitgevoerd. Wij hebben dit in de voorschriften 1, 2 en 3 vastgelegd.

Belangenonderbouwing

De ontheffing is aangevraagd op grond van het belang van 'de volksgezondheid en de openbare veiligheid' (*relevant voor de huismus en de gierzwaluw*), in het belang van 'de volksgezondheid, openbare veiligheid en andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale, economische aard of met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' (*relevant voor de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis*) en ter bescherming van flora of fauna (*relevant voor alle soorten*).

De verslechterde staat en het achterstallige onderhoud van de woningen in het plangebied zijn de aanleiding van de geplande renovatiewerkzaamheden. Er zijn scheuren aangetroffen in het metselwerk waarvoor herstelwerkzaamheden benodigd zijn (Nebest, 2021). Ook zijn er vochtplekken aanwezig aan de buitenzijde van de buitenspouwmuur en zijn de kruipruimtes onder de woningen bovenmatig vochtig (Cauberg-Huygen, 2004). Tevens is er warmte uittreding waarneembaar wat duidt op afwijkingen in het isolatiepakket (AB Klimaatbeheersing, 2020). Een slecht binnenklimaat kan negatieve gevolgen hebben op de gezondheid van de bewoners. Vocht- en tochtproblematiek kan op de lange termijn leiden tot chronische klachten en allergieën. Doormiddel van de renovatiewerkzaamheden wordt het binnenklimaat verbeterd, wat ten goede komt van de volksgezondheid. De woningen in het plangebied beschikken op dit moment over energielabel D tot en met B. De renovatiewerkzaamheden zien toe op de isolatie van de spouwmuren en daken en het plaatsen van HR++ glas en zonnepanelen. Ook wordt in samenwerking met de gemeente en de HVC (HuisVuil Centrale uit Dordrecht) een warmtenet aangelegd in de Gildewijk. Deze maatregelen zorgen ervoor dat de woningen na renovatie beschikken over energielabel A+ en A++. Het verminderen van CO₂ uitstoot draagt bij aan een verbetering van het milieu en het behalen van de, in het klimaatakkoord gestelde, duurzaamheidsdoelstellingen.

Met de uit te voeren werkzaamheden gaan verblijf- en nestplaatsen van de soorten verloren, maar worden in de permanente situatie, na afloop van de werkzaamheden, meer verblijfplaatsen gerealiseerd dan wettelijk verplicht is. De wettelijke compensatieplicht ziet toe op het realiseren van 12 vleermuiskasten, 26 huismuskasten en 10 gierzwaluwkasten. Echter worden in de permanente situatie 27 vleermuiskasten, 38 huismuskasten en 12 gierzwaluwkasten gerealiseerd.

Gelet op het voorgaande zijn wij van oordeel dat de belangen 'de volksgezondheid en de openbare veiligheid' (*relevant voor de huismus en de gierzwaluw*), 'de volksgezondheid, openbare veiligheid en andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale, economische aard of met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' (*relevant voor de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis*) en ter bescherming van flora of fauna (*relevant voor alle soorten*) voldoende zijn onderbouwd om de negatieve effecten op de huismus, gierzwaluw, gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis, welke als gevolg van de uitvoering van het project zullen optreden, te rechtvaardigen.

Geen andere bevredigende oplossing

Het project is locatiegebonden omdat de betreffende woningen in het plangebied gerenoveerd dienen te worden vanwege het achterstallige onderhoud en de lage isolatiewaarde. Middels renovatiewerkzaamheden dient de bouwtechnische staat van de woningen weer op orde gebracht te worden en wordt, in combinatie met het treffen van duurzaamheidsmaatregelen, energielabel A+ en A++ behaald. Wanneer er geen onderhoud gepleegd wordt zullen de woningen uiteindelijk onbewoonbaar raken omdat het binnenklimaat verslechterd, wat negatieve gevolgen heeft op de gezondheid van de bewoners. De woningen slopen en hier nieuwbouw realiseren is ook geen gewenst alternatief, aangezien de woningen erg gewild zijn bij huurders in de Gildewijk. Bovendien gaan de aangetroffen nesten en verblijfplaatsen met deze werkwijze tevens verloren. De werkzaamheden worden gefaseerd

uitgevoerd door de woonblokken per twee te renoveren, wat de effecten op de soorten zo veel mogelijk beperkt.

Gelet op de noodzaak en wijze van uitvoering zijn wij van mening dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Door de gekozen wijze en periode van uitvoering, wordt schade aan de huismus, gierzwaluw, gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis zoveel mogelijk voorkomen.

Samenhangende besluiten

Er kunnen nog andere bepalingen van kracht zijn, op grond waarvan vergunningen, toestemmingen, ontheffingen of meldingen benodigd zijn om de gevraagde activiteit te kunnen uitvoeren. Die mogelijkheid geldt bijvoorbeeld voor de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Hiervoor is de gemeente Gorinchem bevoegd gezag.

Conclusie

Op grond van het vorenstaande kan de gevraagde ontheffing op grond van artikel 3.3, eerste lid, en artikel 3.8, eerste lid van de Wnb worden verleend.